

Л.Н.ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
ҚАЗАҚСТАННЫҢ БАС РЕДАКТОРЛАР КЛУБЫ
ЖУРНАЛИСТИКА ЖӘНЕ САЯСАТТАНУ ФАКУЛЬТЕТІ
БАСПАСӨЗ ЖӘНЕ БАСПА ІСІ КАФЕДРАСЫ

**«ЖУРНАЛИСТИКА МЕН ӘДЕБИЕТТАНУДЫҢ ӨЗЕКТІ
МӘСЕЛЕЛЕРІ ЖӘНЕ ДАМУ ПАРАДИГМАЛАРЫ»**

атты Халықаралық Ақпараттандыру академиясының толық мүшесі,
Қазақстан Педагогикалық Ғылымдар Академиясының корреспондент-мүшесі
филология ғылымдарының докторы, профессор, Сәуле Есембекқызы
Тапанованың өмірі мен ғылыми-шығармашылығына арналған халықаралық
ғылыми-тәжірибелік конференция МАТЕРИАЛДАРЫ

24 қараша, 2023 жыл

Астана, 2023

ӘОЖ 070+821.512.122.0
ҚБЖ 76.01+83.3 (5 Каз)
X17

Жалпы редакциясын басқарған
филология ғылымдарының кандидаты, профессор Қ.Ө.Сақ
Жауапты редактор - құрастырушы:
филология ғылымдарының кандидаты, профессор М.Б.Тоқтағазин
Құрастырушы – филология ғылымдарының кандидаты А.Қ.Умбетова

Халықаралық Ақпараттандыру академиясының толық мүшесі, Қазақстан Педагогикалық Ғылымдар Академиясының корреспондент-мүшесі филология ғылымдарының докторы, профессор, Сәуле Есембекқызы Тапанованың өмірі мен ғылыми-шығармашылығына арналған «ЖУРНАЛИСТИКА МЕН ӘДЕБИЕТТАНУДЫҢ ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРІ ЖӘНЕ ДАМУ ПАРАДИГМАЛАРЫ» атты халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдары. Астана, 24 қараша, 2024 жыл / жауапты редактор - құрастырушы М.Б.Тоқтағазин, құрастырушы А.Қ.Умбетова. – Астана: Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, 2023. -333 б.

ISBN 978-601-337-930-2

Жинақ Халықаралық Ақпараттандыру академиясының толық мүшесі, Қазақстан Педагогикалық Ғылымдар Академиясының корреспондент-мүшесі филология ғылымдарының докторы, профессор, Сәуле Есембекқызы Тапанованың өмірі мен ғылыми-шығармашылығына арналып, «Журналистика мен әдебиеттанудың өзекті мәселелері және даму парадигмалары» атты халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференциясы аясында шығарылды. Ғылыми еңбекке еліміздегі және шет елдердегі ғалым-зерттеушілердің журналистика мен әдебиеттанудың өзекті мәселелері және даму парадигмалары туралы тың мақалалары мен елге танымал ғалымдардың, педагогтар мен басқа да танымал тұлғалардың профессор С.Е.Тапанованың ғалым, ұстаз, тәлімгер ретіндегі келбетін ашатын мақала, естелік, эсселері енгізілген.

Ғылыми жинақ материалдары студенттер мен магистранттарға, докторанттарға, жас зерттеушілер мен қаламгерлерге және жалпы көпшілік оқырмандарға арналған.

ISBN 978-601-337-930-2

ӘОЖ 070+821.512.122.0
©Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, 2023

МАЗМҰНЫ

АЛҒЫ СӨЗ

Сыдықов Е.Б.....	3
------------------	---

I БҰҚАРАЛЫҚ КОММУНИКАЦИЯ ҚҰРАЛДАРЫНЫҢ БҮГІНГІ ТАҢДАҒЫ МӘСЕЛЕЛЕРІ

Пронин А. Ресурсный подход в исследования масс-медиа: к постановке проблемы.....	4
Алламбергенова П. Қарақалпақстан телевидениесіндегі парламент журналистикасы.....	6
Ишанова А. Маклюэн и его концепция социальных медиа.....	8
Таштемирова З. Об основных свойствах и категориях медиатекста.....	13
Джуракулова Г, Спикердің аудиториямен жұмыс істеу принциптер.....	17
Жұмабекова Ф.Н, Дарменова А.Е. Болашақ мамандар даярлауда цифрлық технологияны пайдаланудың тиімділігі.....	21
Бахрамова М. Исследование гендерного фактора в речевом поведении.....	28
Козлов А, Канапьянов С. Становление и развитие военной журналистики Казахстана.....	33
Мутугулина Н. Особенности современных сми в аспекте глобализации.....	40
Есенбекова Ұ. Жаңаарқалық профессордың даналық шуағы.....	44
Шалғынбаева К, Жұпархан А. Оқушылардың танымдық белсенділігін сүйемелдеуге бұқаралық коммуникация құралдарының әсері.....	49
Тоқтағазин М. Ғылым шыңындағы ғибратты ғалым.....	55
Есенбекова Ұ, Рахымбаев Н. Қоғамдық сананың өсуі мен телевизияның даму кезеңдерінің технологиялық өзгерістермен байланысы.....	58
Баткеева Б. Мұзафар Әлімбаевтың редакторлық қызметі (ақынның 100- жылдық мерейтойына орай.....	66

Умбетова А, Шауенова Г, Ерол А. Абай Құнанбайұлы және алаш көсемсөзі.....	70
Демьянова А, Насырова Р, Абишева В. Сторителлинг как современная форма сказительства.....	75
Омарханов Ж. Баспасөз қызметінің мемлекеттік құрылымдардағы рөлі: стратегиялары мен ықпалы.....	80
Абдрахманова А. Әлеуметтік медианың БАҚ саясатындағы рөлі және олардың экономикалық пайдасы.....	83
Асилбек Ж. Интернет бақ-тың ақпарат берудегі мультимедиялық құралдарды қолдануы.....	87
Мажитова Л, Каирова Г. Бұқаралық-коммуникациялық қызмет жүйесіндегі журналистика психологиясы.....	92
Тайжанова Г. Қазақ терминологиясының даму белестері.....	95
Абилбекова И, Шурентаев А. Медиадағы балалар мен жастарға арналған білім беру контенті.....	98
Бахтиярқызы Ж. 1996-2000 жылдар аралығында “Егемен Қазақстан” газетінде қозғалған әйелдер мәселесі.....	102
Қазанбай Д, Жанпейісова Қ. БАҚ-ғы кәсіпкерлікті реттеу және қолдау бойынша мемлекеттік саясатты талдау.....	106
Калмурзина М, Сәрсенбаева А, Болатова Ж. Ғылыми библиография дамуының әлеуметтік-институционалдық мәселелері.....	110
Жапаева Г, Жанпейісова Қ. Ақпараттық кеңістікте діни фактордың талдануы.....	113
Төлекбаева Г. «Abai tv» телеарнасындағы алаш тақырыбы.....	117
Мұратқызы С. Камал Смайылов публицистикасындағы білім және ғылым тақырыбы.....	121
Асқар С. Заманауи медиадағы ғылым көрінісі: тенденциялар, кейстер мен перспективаларды талдау.....	125
Kusainova A, Zhanysbaeva A. The concept and features of criminal journalism.....	130
Қайратқызы А. COVID-19 пандемиясы кезеңінде қазақстанда тұрмыстық зорлық зомбылықты реттеудегі масс-медианың рөлі.....	134
Айтбай А. Қазақстанның медиа кеңістігіндегі креативті индустрия және медиаэтика мәселесі.....	140
Болатова Ұ. Қазақстандық бұқаралық ақпарат құралдары үшін халықаралық идеологиялық егемендікті тұрақтандырудағы жаңа перспективалар мен сын - қатерлер.....	145
Қабдрашев Б. Саяси қақтығыстардағы манипуляция және жалған ақпарат.....	149
Маханбетова А. БАҚ-тағы қазіргі мәселелер мен фактчекингтің маңыздылығы.....	153
Қасымжанова Г. Мобилография технологияларының қазақ тілді масс-медианы дамытудағы рөлі (qaz365.kz мысалында).....	157
Кудайберген С. Интернеттің бала дамуына әсері.....	164

Жусупова Д. Инклюзивті білім берудегі ақпараттық-коммуникациялық технологияларды	170
---	-----

II ӘДЕБИЕТТАНУДЫҢ ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРІ ЖӘНЕ ДАМУ ПАРАДИГМАЛАРЫ

Еспенбетов А. Сұлтанмахмұттанудың өзекті мәселелері.....	177
Ердембеков Б. Абайдың поэзиядағы сыны.....	184
Зейнулина А.Ф,Ташекова А.Т. Қазіргі қазақ романының тақырыптық-жанрлық көркемдігі.....	191
Хамзина Қ, Қалыбекова К. І. Есенберлин және қазақ әдебиеті.....	196
Умбетова А, Шауенова Г, Хамитова Э. Тұманбай Молдағалиев поэзиясындағы эстетикалық идеал.....	201
Смагулова А. Абай қарасөздерінің тезаурусы.....	206
Алтайбекова К. Әйелдер бейнесін жасаудағы алғашқы ізденістер.....	212
Шегетайқызы Б. Қазақ ақындарының шығармашылығындағы төрттіктер.....	217
Кулибекова Ж, Бигужина Г. Мағжан Жұмабаев және Солтүстік өңір қаламгерлерінің шығармашылығындағы өзара үндестік.....	221
Оралқызы З. Б. Кенжебаев – әдебиет тарихының білгірі.....	225
Бердикенов У, Тоқсамбаева А. Әдеби шығарма-тұлға дамытудың негізі немесе мектепте әдебиет пәнін жаһандық тұрғыдан оқыту.....	230
Зеймуллаева Т. Қазақ новеллаларының жанрлық сипаты мен көркемдік жүйесі.....	235
Сыланова А, Тоқсамбаева А. Қудалау қамытын киген ағайынды Қоңыратбаевтар.....	240
Кемелтай Е, Тоқсамбаева А. Зейнолла Сәнік шығармаларындағы ұлттық құндылықтың көрінісі.....	245
Мубаракова С.Е. XX ғасыр басындағы қазақ әдебиеті және Сұлтанмахмұт Торайғыровтың әдеби мұрасы.....	246
Байқон Қ, Біржан салдың музыка әлеміндегі орны.....	252

Максүтова А, Шатенова С. Оқушылардың тілдік дағдыларын дамыту жолында қолданылатын тиімді әдіс-тәсілдер.....	255
Жайманова Н. Әдебиет пәнін оқытудағы белсенді әдістер.....	261
Амирова Э, Сабит Д. Бастауыш сынып оқушыларының мәтіндер арқылы тілін дамытудың ерекшеліктері.....	265
Умбетова С, Жасынбекова Б. Әдебиет сабақтарына ақпараттық технологияны енгізу.....	269
Умбетова А, Балгимбекова А. Ыбырай Алтынсарин әңгімелеріндегі ғибрат – оқытудың қуатты құралы.....	273
Балгимбекова А. Әңгіме жанрын оқыту жолдары.....	277
Муханова М, Досжанова Б. Оқу үдерісіндегі инновациялар.....	282
Кулибекова Ж, Ережепова А. Қазақ ертегілеріндегі жағымсыз кейіпкерлердің бала психологиясына әсері.....	286
Альчимбаева Н, Райханова Г. Қазақ поэмаларындағы хандар тұлғасы.....	290
Доскенова К, Жандаулетова Ж. Дәстүрлі қазақ қоғамындағы сал – серілер мұрасы.....	294
Байқон Қ. Фариза Оңғарсынова шығармаларындағы өнер адамдарының бейнесі («Дыбыстар әлемі» және «Сайраған жетісудың бұлбұлымын» поэмалары негізінде)	299
Хамитова Э, Умбетова А. Әйел бейнесі – қоғам бейнесі (профессор С.Тапанованың зерттеулері негізінде).....	302
Омарова К. Көркем шығармағы әйел бейнесі Д.Исабековтың «Әпке» драмасы бойынша тапсырмалар топтамасы.....	308
Жумабекова Г. Оқылым дағдысын дамытудың тиімді жолдары.....	313
Макатова А. Қазіргі медиамәтіндердегі стереотиптер.....	317

етеді, ал шетелдік серіктестер журналды жарнамалық материалдармен толықтыруға мүмкіндігі бар.

OYLA сонымен қатар жарнаманы таңдауға мұқият қарайды. Негізгі қағида – балаларға зиян келтірмеу. OYLA-ның барлық нұсқалары Алматы кеңсесінде теріледі.

OYLA ай сайын жарияланады. Журналдың бөлімдері математика, химия, биология, медицина, физика және гуманитарлық ғылымдар сияқты салаларды қамтиды.

Басылымның қазақша нұсқасының басты ерекшелігі – тегін таратылуы. Жазылушылар OYLA-ны тікелей өз қолдарына алады. Қазіргі цифрландырылған әлемде журналы бар пакетті алу балалар үшін нағыз қуаныш.

OYLA мақсаттарының бірі – балаларға ғылымда жұмыс істейтін принциптер туралы түсінік беру.

Жалпы, мектептегі білім фейк ақпаратты дәлелденген фактілерден ажырату үшін жеткілікті болуы керек. Алайда, іс жүзінде бұл үшін адамдарға – мектеп оқушыларына да, ересектерге де – бұл білім базасының жетіспейтіні жиі кездеседі. Сондықтан да, медиадағы ғылымның ролін ұлғайтудың маңызы зор. Ал ғылым болса, өз кезегінде, медиада көбірек таралуға талпынуы тиіс.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. «Kurzgesagt - In a Nutshell» жобасы: <https://kurzgesagt.org/>
2. PBS арнасындағы «NOVA» жобасы: <https://www.pbs.org/wgbh/nova/>
3. Intelligence журналының архиві: <https://ores.su/ru/journals/intelligence/>
4. OYLA журналының ресми сайты: <https://oyla.kz/>

THE CONCEPT AND FEATURES OF CRIMINAL JOURNALISM

Kusainova Adel

1st year master student «Journalism and Political Science» faculty, L.N. Gumilyov Eurasian National University, Astana, the Republic of Kazakhstan

Zhanysbayeva Akniet

Ph.D, Assistant Professor, «Journalism and Political Science» faculty, L.N. Gumilyov Eurasian National University, Astana, the Republic of Kazakhstan

Abstract

In this article, the topic of crime on television will be touched upon, something that not everyone wants to see when they come home from work, but why coverage of forensic science is important for society. How popular is the chosen direction in Kazakhstan. The relevance of the topic lies in the fact that humanity has always faced crime and there is no escape from it, the main task of the media is to inform its viewers about its consequences, to attract public opinion to the problem, so it is important to update the topic of murders and crimes in order to reduce the level of crime.

Key words: *television, criminal journalism, investigative journalism, government, law system.*

In the modern world, many events take place every day and they all differ in nature, some of them are positive and carry positive emotions, while others, on the contrary have a different direction, which causes people not the most pleasant emotions. For example, in this thesis, the topic of crime on television will be touched upon, something that not everyone wants to see when they come home from work, but why coverage of forensic science is important for society. How popular is the chosen direction in Kazakhstan. The relevance of the topic lies in the fact that humanity has always faced crime and there is no escape from it, the main task of the media is to inform its viewers about its consequences, to attract public opinion to the problem, so it is important to update the topic of murders and crimes in order to reduce the level of crime. Criminalistics manifests itself as the youngest direction today in the journalism of Kazakhstan, the domestic viewer does not often choose a program where there are investigations or harsh stories of reality. Basically, the average layman has created for himself the image of the TV as a lifeline from the truthful and harsh reality. Today, television is perceived by a person as something entertaining, something that can help to relax, no one wants to watch about difficult, but important topics for society. The question is how to change the perception model and voluntarily lead a person to conscious viewing of criminal programs, even if he came for an entertainment show.

In criminal journalism, not only its content is important, but also how it is presented to the viewer, with what presentation from the TV presenter, in what format and most importantly at what time the recording of the release is broadcast. In the last ten years, many changes have taken place in the world, it is in the internal structure of society that completely different norms of behavior have appeared, the political situation is heating up more and the structure of society has changed. Taken together, all this led to the incitement of citizens interest in public and political life, led to an important need to be a full-fledged participant in all these actions and to have an influence on what is happening. Therefore, the interest of the viewer is present, although it was caused artificially. From this, thoughts arise that domestic television needs programs related to crime, something that will arouse the viewer's interest in what is happening.

One of the important needs of a person since ancient times is the safety of his life and the safety of loved ones. It is important for people to know that they are protected and stable; these are our instincts that were laid down by nature. Over time, humanity has changed its concepts of security, if earlier the threat was only from natural phenomena or wild animals, then in the modern world there are much more fears, even in the information field. All with the advent of power in the hands of people, when some can control the lives of a hundred, and just from this, many want to protect themselves and their loved ones. Based on this, we can conclude that the criminal topic has always been popular in the media. It is important to hear that someone was rescued somewhere or vice versa, if forewarned means forearmed.

Information gives the viewer or reader an invisible barrier that helps protect and feel safe.

Everyone can interpret the definition of crime journalism quite differently for themselves. But in the end, crime in the media is understood as a set of situations of illegal behavior of people, as well as the prerequisites and consequences of such actions [1; 116]. This is a fairly broad concept in the media and it can be considered from different points of view. By it, we mean when a fragment of reality is illuminated or analyzed, in which legal or illegal actions were committed that led to a negative result; a model of human behavior in society is shown from the point of view of existing norms and laws that were ignored by the individual for the sake of their personal goals.

The viewer can be presented with information without details and the personal opinion of the journalist, and then everyone draws his own conclusions and gives the result for himself. Or there may be a mirror situation when the author writes his point of view and the consumer either perceives it or rejects it, based on some facts that seem more logical to him. Therefore, criminal journalism is of great importance in the life of society, it forms a general opinion of a person about morals and norms, shows the limits of what is permitted and explains in an accessible way why they should not be violated. And to be more precise forms a common opinion.

Most of the news in crime journalism includes an aggressive nature. And the term "aggression" has many interpretations. Any unstable behavior that has the content of a threat or damage to other people can be allowed to be called aggression. It is when someone encroaches on the safety of a person, both morally and physically. Aggressive behavior also includes profanity, insults, direct verbal threats, and serious intentions to hurt your opponent, who at the same time does not want such treatment and plays the role of a victim [2; 120]. When the media covers a criminal topic, it satisfies the needs of society for security, through the provision of certain information containing information about the illegal environment with aggression.

Having studied the work of Kuchma V.V., where he describes in detail the process of investigations and trials in Ancient Greece for a better understanding of the emergence of criminal journalism. Such moments were highlighted that in the ancient civilization, investigations took place with the help of torture and obtaining evidence from witnesses. The Areopagus dealt with matters of justice that was the name of the council of elders who analyzed the material about the crime; in a way they were the first journalists who conducted their own journalistic investigation.

In ancient Greece, court hearings were more adversarial. Every year they became more civilized, but the most important fact is that we revealed the first birth of law, lawsuits and how the limits of what was permitted were established for crime, when people began to investigate the case, and not trust their primitive instincts [3; 103-123]. Then there were long stages where the judicial processions became more and more civilized. For example, in the sixth century AD, the Code of Justinian was adopted, the content of which included indications of factual forensic significance or rather obligations were introduced to use the services of a specialist

in the courts when comparing handwriting in proceedings. So the investigations entered a new stage of development and the facts became more truthful, torture was no longer used as a tool for collecting evidence. After all, such a method was already considered inhumane and violated human rights.

Having analyzed the main stages in the Ancient World, it is still possible to move on to a more interesting period for the development of law, namely the fifteenth century, when an active process of formation of criminal procedural legislation took place in Germany. All this long and fruitful process led to the creation in 1516 by the act of Charles the fifth and received historical fame under the name "Caroline". This document spelled out the main points of the German criminal process, which is used to this day by lawyers in different countries including Kazakhstan. "Carolina" touched upon such aspects as the state wanted list. Everything was divided into four main stages: collecting information, conducting a general investigation, conducting a special investigation and a court session [4; 75].

The program "Department of Investigative Journalism" is an attempt to establish the truth, restore justice. This is a comprehensive study of an important socially significant event, both current life and past years. Another program that airs on the ZhibekZholy channel is called "Honest Journalistic Investigation". Journalistic investigation in the form of a report on acute social topics. Most of the investigative journalism is traditionally carried out by newspapers, telegraph services and freelance journalists. Due to the decline in advertising revenue, many traditional news services find it difficult to finance investigative journalism, as it takes a lot of time and is expensive. The genre implies that a journalist has certain "detective" skills: the ability to think outside the box, to work with people and information in a filigree way, to move from intuitive guesses to the search for irrefutable evidence, to bring the investigation to an end — but the result should be the publication of an article or a television report. The ultimate goal of any journalistic investigation is the search for social justice. A sign of high-quality journalistic work is the reaction of society: the publication was noticed, caused a resonance or left indifferent. It is difficult to talk about investigative journalism in our country, because it is almost non-existent now. Some are trying to do something, for example, those who work with data data, but it seems to me, some fragments.

"The investigation was established", where the viewer is presented in detail the most high-profile criminal cases that have only been in Kazakhstan [5]. The program talks very interestingly about the unusual exposure of new schemes of swindlers that they do not get tired of inventing, as well as the pursuit of ruthless killers. For the most part, the program broadcasts about hard work at risk to life, how domestic police officers live in difficult everyday life. The program is not made in a news format, but takes time for detailed details or long interviews with people in crime. "The investigation is established" is a documentary cycle with different cutting themes. On the channel "Eurasia" there is a program "Grani", which also applies to criminal journalism. This is not only a special report, but also how real heroes give live comments right in the

studio. The program is preparing one big material, as well as preparing headings that will be broadcast. The format is distinguished by its uniqueness and simplicity.

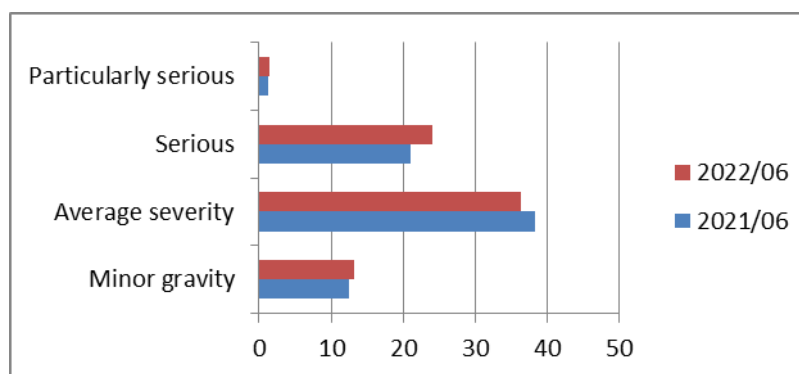

Figure 1 Crimes by severity in Kazakhstan [6]

In Kazakhstan, there is still the influence of other states and how they create the content of the country. There are news stories with crime, as well as programs that tell in great detail about the situation, for example, those that are held in the studio with the presenter and guests. Crime journalism needs a lot of attention if it doesn't stop informing people about recent incidents. If television programs appeared in Russia in the nineties, then in Kazakhstan at that moment they were filming crime films about bandits, about ordinary people and how they tried to survive during a large and complex restructuring of the system. People who prefer crime journalism can choose anything from these three countries, because such a format is quite universal and a large number of people living in Kazakhstan are interested in it.

List of used literature

1. Baker, Kevin // The World on Sunday: Graphic Art in Joseph Pulitzer's Newspaper, 1898-1911 — Wilson Quarterly 29.4, 2005. — 116 p.
2. Konstantinov A.D. // Journalistic investigation: the history of the method and modern practice - St. Petersburg, Izdat. house "Neva"; Publishing house "Olma-Press", 2006. — 120 p.
3. Kuchma V. V. // State and law of the Ancient world and the Middle Ages - Volgograd, 2001. — 103-123 p.
4. Sokolov V. Yu. // The emergence and formation of criminalistics in Germany and Russia – Krasnodar, 2011. — 75 p.
5. YouTube channel of program: [Electronic resource] // The investigation was established — URL: <https://youtu.be/uo2d852guJQ>
6. Committee on Legal Statistics and Special Accounts of the Prosecutor General's Office of the Republic of Kazakhstan: [Electronic resource] // Crimes by severity in Kazakhstan — URL:

COVID-19 ПАНДЕМИЯСЫ КЕЗЕҢІНДЕ ҚАЗАҚСТАНДА ТҰРМЫСТЫҚ ЗОРЛЫҚ ЗОМБЫЛЫҚТЫ РЕТТЕУДЕГІ МАСС- МЕДИАНЫҢ РӨЛІ

Аяжан Қайратқызы,
"Қазақстан" РТРК" АҚ-ның Қызылорда облыстық
филиалы, редактор-жүргізуші

Андатпа. 2020 жыл дүние жүзін, соның ішінде Қазақстанды дүр сілкіндірді. Оның басты себебі COVID-19 пандемиясы еді. Психологиялық, физиологиялық күйзеліске түсірген бұл дерт түрі адам шығынына әкелді. Өлім жітім статистикасы күрт артты. Мемлекеттің барлық салалары оффлайн форматтан онлайн форматқа трансформацияланды. Қазақстанда пандемияның зардабынан туған дағдарыс күні бүгінге дейін жалғасып келеді. Әсіресе экономикалық, әлеуметтік, өндірістік саласы. Біздің қарастырып отырғанымыз әлеуметтік сала. Халық жағдайы.

Атаулы мақалада біз ғылыми тұрғыдан бақылау жүргіздік. Зорлық-зомбылықты дәріптеуде масс-медианың орны қандай, кемшіліктері мен тиімді тұстарын сараптадық. БАҚ-та тұрмыстағы зорлық-зомбылық тақырыбының қамтылуы, қаншалықты оң нәтиже бергендігін байқадық.

Сандық технологиялар дамыған заманда ақпарат көзінің өзекті, әрі құнды құрал екендігін түсіндік. Ал оны игеретін кәсіби маман, халыққа насихаттайтын журналистер қауымы жауапкершілікті сезіне ме? Кикілжің тақырыпты қалай қозғау керек? Тұрмыстағы зорлық-зомбылықтың алдын алмаса оның нәтижесі қандай болмақ? Осы тектес сұрақтарға жауап іздейтін боламыз.

Түйін сөздер: гендерлік стереотип, идеология, пандемия, қыз-келіншектерге көрсетілетін зомбылық, масс-медиа, БАҚ, гендерлік теңсіздік, құқықтық нормалар.

2020 жыл дүние жүзін, соның ішінде Қазақстанды дүр сілкіндірді. Оның басты себебі COVID-19 пандемиясы еді. Психологиялық, физиологиялық күйзеліске түсірген бұл дерт түрі адам шығынына әкелді. Өлім жітім статистикасы күрт артты. Мемлекеттің барлық салалары оффлайн форматтан онлайн форматқа трансформацияланды. Қазақстанда пандемияның зардабынан туған дағдарыс күні бүгінге дейін жалғасып келеді. Әсіресе экономикалық, әлеуметтік, өндірістік саласы. Біздің қарастырып отырғанымыз әлеуметтік сала. Халық жағдайы.

Пандемия салдарынан тұрмыстық зорлық-зомбылық артты. Жүргізілген сараптамалар негізінде әрбір екінші әйел немесе оның танысы қатыгездікке ұшырағандығы анықталды. Тұрмыстық зомбылық салдарынан ажырасу